

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 35 (травень 2016 року)

10 травня Президентом визнано за доцільне приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії (IRENA), а уряду доручено передбачити сплату членських внесків з бюджету Держенергоефективності ([Указ № 200/2016](#)).

12 травня профільний комітет Верховної Ради [рекомендував](#) прийняти за основу законопроект, який виключає частину державних підприємств у ПЕК з переліку тих, що не підлягають приватизації; вони можуть бути корпоратизовані.

12 травня міністр енергетики І.Насалик [зустрівся](#) із представниками громадських об'єднань та провідними експертами для обговорення пропозицій до Плану першочергових дій Кабміну (План "100 днів"). 26 травня він [презентував стратегію роботи](#) Міненерговугілля на Енергетичному конгресі "ЕнергоВесна 2016".

13 травня за участі Міненерговугілля, НКРЕКП, профільного комітету Верховної Ради, Нацради реформ та міжнародних консультантів [ініційовано оновлення Енергетичної стратегії України](#). 18 травня [визначено координаторів та напрямки роботи](#) над документом.

18 травня міністр енергетики І.Насалик [провів зустріч](#) з директором Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем, де сторони обговорили поступ України у реалізації зобов'язань. Зокрема, йшлося про розділення НАК "Нафтогаз України", зменшення викидів ТЕС, а відбір "проектів спільного інтересу" Енергетичного Співтовариства

18 травня завершено офіційні процедури [приєднання України](#) до Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі (GPA). З цього дня українські компанії отримали право брати участь у державних закупівлях 45 країн-учасниць GPA (об'єм ринку оцінюється в 1,7 трлн. дол. щорічно).

20 травня [презентовано програму ЄС](#) EU4BUSINESS, в рамках якої між ЄС та ЄБРР була підписана Угода про відкриття в регіонах України 15 центрів підтримки малого та середнього бізнесу.

25 травня уряд [схвалив проект додаткової угоди](#) до Угоди про виконання завдання у сфері розвитку між Україною та США, яка дозволить збільшити обсяги міжнародної технічної допомоги на 14 млн. дол. (у т.ч. для підвищення рівня енергетичної безпеки України).

25 травня, на засіданні Національної ради реформи, сторони обговорили [План пріоритетних кроків уряду на 2016 рік](#), в якому чільне місце займає реформа енергетичного сектора. У [звіті](#) Стратегічної групи радників з підтримки реформ в Україні завершення реформи також названо серед пріоритетних.

27 травня план пріоритетних дій Уряду на 2016 рік було затверджено ([Розпорядження № 418-р](#)).

31 травня Верховна Рада прийняла зміни до законодавства, якими скасовано обов'язкову державну реєстрацію іноземних інвестицій ([Закон № 1390-VIII](#)), і у першому читанні схвалила законопроект про Установу бізнес-омбудсмена ([Постанова № 1391-VIII](#)).

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довкілля"

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у травні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Нове керівництво Міністерства енергетики планує нарощувати генерацію та експорт енергоресурсів

Стратегією нового міністра І.Насалика є [нарощування експорту електроенергії](#), що, в свою чергу, означає [нарощування видобутку вугілля](#) та модернізацію вугільних шахт. [Зокрема, Міненерговугілля планує](#) ліквідувати 11 шахт, зберегти 7 шахт у державній власності, решту – виставити для приватизації. Для цього міністр почав пошук можливих інвесторів у державні вугільні шахти – зокрема, [презентував їх послу та фахівцям](#) з Туреччини, а також [посольству Великобританії](#). Також він [планує закрити нерентабельні шахти](#) й надавати їм систему адаптації з коштів Державного бюджету.

Іншими елементами стратегії, яку було [представлено на розгляд громадськості 12 травня](#), є також спорудження центрального сховища відпрацьованого ядерного палива, реформа ринку природного газу, забезпечення прозорості діяльності підприємств видобувних галузей та об'єднання української енергосистеми з європейською енергосистемою ENTSO-E, а [також посилення енергоефективності та енергетичної безпеки країни](#).

Стратегію як документ з розвитку енергетичного сектору [планується винести на громадське обговорення](#) до IV кварталу 2016 року. Серед [основних стратегічних завдань на поточний рік](#) [міністр також виділив](#) оновлення Енергетичної стратегії України, прийняття законів "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг" та "Про ринок електричної енергії України".

Водночас, міністр І.Насалик підтримав пропозицію США [щодо співпраці з питань підготовки до опалювального сезону](#) 2016/2017 року, а також висловив вдячність [за проведені навчання з кібербезпеки](#) та висловив сподівання, що вони проводитимуться на постійній основі та стосуватимуться всіх об'єктів вітчизняної енергетичної галузі.

19 травня [відбулася зустріч](#) міністра енергетики І.Насалика зі Спецпосланником та координатором з енергетики Державного департаменту США А.Хохштайном, в ході якої сторони обговорювали питання енергетичної безпеки. Український міністр поінформував про заходи з метою збільшення власного видобування газу, плани продовжувати співпрацю з американськими компаніями (зокрема Westinghouse) щодо постачання ядерного палива для АЕС. Як йдеться у повідомленні, важливим напрямком співпраці є також обмін досвідом, інформацією та координація роботи з метою вироблення спільних дій для протистояння можливим кіберзагрозам. 27 травня в ході [робочої зустрічі](#) голови НКРЕКП Д.Вовка з групою експертів уряду США обговорювалася, серед іншого, кібербезпека у секторі електроенергетики і можливі шляхи її вдосконалення в Україні.

Тим часом, 30 травня Міненерговугілля створило робочу групу із законодавчого врегулювання проблемних питань, пов'язаних з реалізацією проекту створення вітчизняного ядерно-паливного циклу в Україні ([Наказ № 330](#)). Зокрема, ця група має протягом 2 тижнів розробити відповідний план заходів, що має включати, серед іншого, прийняття Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016-2020 роки.

Також у травні Міненерговугілля оновило план з підготовки обладнання електростанцій і теплових мереж до ефективної роботи у 2016 році та в осінньо-зимовий період 2016/2017 року ([Наказ № 297](#)).

У сфері реформи газового ринку:

Попри амбітні плани та декларації, уряд не забезпечив ефективного супроводу законопроекту на завершення реформи ринку газу

27 травня затверджено план пріоритетних дій Уряду на 2016 рік ([Розпорядження № 418-р](#)), де окремим пунктом значиться реформа ринку природного газу відповідно до вимог Третього енергопакету ЄС. Зокрема, документ передбачає реструктуризацію НАК "Нафтогаз України", зупинення падіння видобутку українського газу та зміну структури імпорту (у т.ч. через розширення потужностей реверсного транспортування зі Словаччини через ГВС "Будінце").

Серед [кроків](#) на досягнення згаданих цілей – визначення моделі відокремлення транспортування газу (II-III квартал), розробка та прийняття вторинного законодавства (IV квартал), впровадження ІТ системи для добового балансування газу (IV квартал), створення умов для функціонування газового хабу через зберігання газу у сховищах в режимі "митний склад" та його облік в енергетичних одиницях (IV квартал), створення умов для забезпечення стимулюючого тарифоутворення для оператора ГТС та операторів ГРМ (IV квартал), розроблення законодавства для забезпечення торгівлі газом на біржах (IV квартал).

У середньостроковій перспективі планується забезпечити ліквідність ринку, запустити віртуальний реверс, вдосконалити законодавство для створення газового хабу, а також запровадити з 1 січня 2016 року (ретроспективно) нові тарифи на транспортування газу.

Реформа ринку газу та реструктуризація газового сектору (зокрема НАК "Нафтогаз України") також [названа](#) один із пріоритетних завдань, які стоять перед Міненерговугілля у 2016 році. Як зазначив міністр І.Насалик, планується нарада за участю трьох суб'єктів, які працювали над проектами розділення "Нафтогазу", за підсумками якої буде схвалено кінцеву модель.

Тим часом, на початку травня [підписано Меморандум про співпрацю](#) між Міненерговугілля та Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу. Серед іншого, одним із напрямків спільної роботи є лібералізація ринку газу та залучення іноземних інвестицій до модернізації ГТС. 12 травня делегація ІФНТУНГ [зустрілася](#) з міністром І.Насаликом для участі в розробці засад реформування нафтогазового комплексу (у т.ч. збільшення власного видобутку).

16 травня Міненерговугілля [провело нараду щодо створення ринку газу](#) за участі Мінекономрозвитку, НАК "Нафтогаз України", народних депутатів, зацікавлених органів виконавчої влади, а також представників газопостачальних компаній. Зокрема, учасники ринку висловили застереження, які стосувалися використання державного майна, термінів встановлення побутових газових лічильників, режиму використання газових мереж тощо.

Міністр І.Насалик заявив про вихід на кінцевий етап створення ринкових відносин та анонсував швидкий розгляд законопроекту "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу" у Верховній Раді.

Дійсно, відповідний законопроект № 4503 був [названий міністром економіки С.Кубівим](#) серед необхідних для продовження ефективної співпраці з МВФ в ході Погоджувальної ради 10 травня. Документ було включено до порядку денного 12 травня ([Постанова № 1350-VIII](#)), однак в ході голосування 31 травня за направлення законопроекту на повторне перше читання не набрав голосів і був відхилений.

Затягування з рішенням щодо розділення "Нафтогазу" загрожує потенційними зловживаннями з його боку

18 травня міністр енергетики І.Насалик [провів зустріч](#) з директором Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем. Сторони обговорили питання стосовно моделі

розділення НАК "Нафтогаз України", зокрема участь Секретаріату в опрацюванні моделі та оцінці щодо її відповідності Третьому енергетичному пакету.

Також, І.Насалик запросив Секретаріат Енергетичного Співтовариства делегувати представників для участі в нараді, яка планується за участю представників Мінфіну, Мін'юсту, Мінекономіки та "Нафтогазу" для ухвалення спільного рішення щодо остаточної моделі розділення компанії.

11 травня АМКУ [поінформував про розгляд скарг та звернень](#) про проблемні моменти взаємодії НАК "Нафтогаз України" з теплопостачальними підприємствами, зокрема факти невідповідності спільних протокольних рішень про взаєморозрахунки за спожитий газ та нав'язування додаткових угод. Відомство врахувало той факт, що "Нафтогаз" є фактично єдиним постачальником газу виробникам теплової енергії, та рекомендував дотримуватися законодавства про захист економічної конкуренції.

Водночас, як інформує АМКУ, після наради на рівні Кабміну прем'єр-міністр В.Гройсман доручив Мінрегіону разом з Міненергівугіллям, Мінфіном, Мінекономрозвитку, Мін'юстом за участю "Нафтогазу" підготувати пропозиції щодо удосконалення на законодавчому рівні питань розрахунків підприємств ТКЕ за газ. Відзначається, що платіжна дисципліна слабка через об'єктивні причини: різниці в тарифах на теплову енергію, затримок перерахування бюджетних коштів за надані пільги та субвенції.

Регулятор та окремі учасники ринку газу запропонували перші ґрунтовні зміни до Кодексу ГТС

6 травня [набули чинності зміни](#) до Кодексу газотранспортної системи, затверджені НКРЕКП ще у березні, які стосуються визначення порядку проведення аукціонів розподілу потужності на міждержавних точках. Також цього місяця запроваджено [нові форми звітності](#) у нафтогазовому комплексі, які стосуються даних про ліцензовану діяльність компаній з розподілу, транспортування та зберігання (закачування, відбору) газу.

Тим часом, у травні НКРЕКП оприлюднила [проект постанови про затвердження Змін до Кодексу газотранспортної системи](#). Зокрема, документом пропонується перегляд положень Кодексу про фінансове забезпечення виконання замовниками зобов'язань за договором транспортування газу – у бік зменшення навантаження на суб'єктів ринку, запровадження альтернативних видів фінансового забезпечення та, водночас, недопущення збитків оператору ГТС. На думку НКРЕКП, це дозволить знати необґрунтовані перешкоди в участі нерезидентів в ринку газу України.

Інше нововведення – забезпечення окремого обліку використання газу виробниками теплової енергії для потреб населення, релігійних організацій, бюджетних установ та інших організацій (відділення від обліку використання на власні потреби чи виробництво електроенергії). Також змінами деталізовано порядок здійснення оператором ГТС корегування алокації, якщо та була складена оператором ГРМ з порушеннями.

Водночас, НКРЕКП [запросила](#) учасників ринку до обговорення [проекту нової редакції Кодексу газотранспортної системи](#), який надійшов на адресу регулятора від "Нафтогаз України" і ПАТ "Укртрансгаз" та базується на положеннях Регламенту (ЄС) № 312/2014, що встановлює Мережевий Кодекс балансування газу в газотранспортних системах.

30 травня регулятор опублікував [зразок Програми відповідності оператора газорозподільної системи](#), яка стосується вимог статті 39 Закону "Про ринок природного газу" (незалежність операторів газорозподільних систем, забезпечення рівних умов доступу до систем та послуг, моніторинг та звітування). Як [зазначається](#), це програма розроблена на виконання Директиви 2009/73/ЄС, але вона є рекомендацією: її затвердження та впровадження здійснюється оператором газорозподільної системи з урахування специфіки функціонування.

Разом з тим, поки не запроваджено розділення рахунків кінцевих споживачів на власне ціну газу як товару і плату за приєднану потужність газорозподільних мереж. За [словами голови](#)

[НКРЕКП Д.Вовка](#), це відбулося через затягування з боку Мінюсту державної реєстрації Методології розрахунку тарифів для газорозподільних підприємств за потужністю. Регулятор звернувся з цього приводу до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

До слова, у травні НКРЕКП [поінформувала](#) про мінімальну (5433,00 грн. за тис. кубометрів) та максимальну (6779,60 грн. за тис. кубометрів) ціну газу для споживачів, яка склалася на ринку газу у квітні 2016 року.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Міненерговугілля планує розвивати атомну генерацію та наполягає на розблокуванні рахунків НАЕК "Енергоатом"

На початку травня міністром І.Насаликом було видано кілька наказів для внутрішнього користування, які стосувалися роботи атомних станцій – зокрема, про технічне [переоснащення енергоблоків №1 і №2 Рівненської АЕС](#) і про затвердження проекту будівництва [комплексу з переробки радіоактивних відходів РАЕС](#). Також, під час зустрічі з послом Франції І.Дюмон міністр [назвав можливим спільним проектом](#) обох сторін добудову енергоблоків №3,4 Хмельницької АЕС, а під час зустрічі з послом Канади Р.Вашуком обговорив [використання досвіду Канади в галузі розвідки, видобутку урану](#), а також виведення з експлуатації уранових рудників. Також міністр [наполягає на вирішенні проблеми](#) з блокуванням рахунків НАЕК "Енергоатом", оскільки вона загрожує енергетичній безпеці країни.

Ринок чекає на прийняття нового закону про ринок електроенергії

18 травня Комітет з питань ПЕК Верховної Ради рекомендував підтримати законопроект "Про ринок електричної енергії України", зареєстрований урядом, у першому читанні. Уже 20 травня Міненерговугілля [провело нараду з обговорення проблемних питань законопроекту](#), зокрема щодо тарифоутворення, частку ВДЕ у загальному балансі виробництва електроенергії тощо.

У травні Міністерством енергетики було [розроблено проект Розпорядження Кабінету Міністрів](#) "Про збільшення потенціалу експорту електричної енергії", який має створити умови для нарощування експорту електроенергії. Також було здійснено [поїздки міністра І.Насалика до Білорусі](#), де було обговорено відновлення експорту електроенергії. Одночасно, [НКРЕКП відмовилось погоджувати ініціативу Кабінету Міністрів](#) про відміну дотаційних сертифікатів на експорт, мотивуючи це можливим впливом на оптову ціну електроенергії.

У травні [Постановою № 368](#) уряд вніс зміни у регулювання відносин у сфері електроенергетики на території, де органи державної влади свої повноваження тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі. Прийняття документа дозволить запровадити механізм купівлі та продажу електричної енергії, що поставляється виключно на контрольовану територію, оптовим постачальником у виробника з альтернативних джерел енергії, який отримав кредитні кошти Міжнародного валютного фонду.

Також, у частині розвитку ринку електроенергії, міністр І. Насалик здійснив кілька робочих поїздок, зокрема [на Трипільську ТЕС ПАТ «Центренерго»](#), де ознайомився з реконструйованим блоком № 2 та проектом будівництва сіркоочистки; [Бурштинську ТЕС ВАТ "Західенерго"](#), де обговорив питання нарощування експорту електроенергії, а також низку шахт Львівсько-Волинського басейну.

Поки немає єдиної стратегії реформи вугільного сектору

Міненерговугілля [продовжує зміни керівництва](#) шахт і [наполягає на виділенні додаткових коштів](#) на фінансування вугільних шахт задля безпечного проходження опалювального сезону. 6 червня було проведено [Колегію про стан справ у вугільній галузі](#), учасники якої, зокрема, обговорили питання відключень шахт від мереж постачання електроенергії та їхні

стосунки з енергопостачальними компаніями. [Відповідно до інформації ЗМІ](#), під час колегії міністр заявив про плани передбачити 850 млн. грн. дотацій для шахт в державному бюджеті на 2017 рік. Питання реформи сектору також було обговорено [під час дебатів, організованих DiXi Group](#), в яких також взяли участь представники міністерства. Тим часом, шахтарі Львівсько-Волинського басейну [звернулись до керівництва держави](#) з попередженням про можливе загорання відвантаженого вугілля через підвищення температури повітря.

У сфері державного регулювання енергетики:

Законопроект "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" ([реєстр. № 2966-д](#)), схвалений у першому читанні, вносився до порядку денного 19 травня на друге читання, однак не був розглянутий.

12 травня Мінекономрозвитку [оприлюднило проект постанови, який затверджує новий перелік органів ліцензування](#). Згідно документу, НКРЕКП зберігає статус органу ліцензування у сфері електроенергетики (крім постачання за нерегульованим тарифом), транспортування нафти / нафтопродуктів магістральним трубопроводом, транспортування та розподіл газу, його зберігання (в обсягах, що перевищують рівень ліцензійних умов) та постачання (крім постачання за нерегульованим тарифом). Спільно з місцевими держадміністраціями регулятор ліцензує діяльність у сферах централізованого водопостачання та водовідведення, виробництва, транспортування і постачання теплової енергії (крім нерегульованого тарифу).

У сфері відновлюваної енергетики:

Законодавчі ініціативи у сфері відновлюваної енергетики

4 травня у Верховній Раді зареєстровано законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо передачі повноважень на встановлення тарифів та ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії" ([реєстр. №4580](#)), яким вносяться зміни до чинного законодавства щодо передачі повноважень від НКРЕКП до органів місцевого самоврядування щодо встановлення тарифів та місцевих адміністраціям щодо ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії (до певного обсягу виробництва).

4 травня КМУ вніс до Верховної Ради законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про альтернативні джерела енергії" щодо віднесення теплових насосів до обладнання, яке використовує відновлювані джерела енергії" ([реєстр. №4555](#)), альтернативний законопроект ([реєстр. №4555-1](#)) зареєстровано 23 травня. Примітно також, що автори пояснюють необхідність ухвали більш точним обчисленням частки енергії для формування звіту для Енергетичного Співтовариства про досягнутий прогрес у сприянні та використанні ВДЕ.

Того ж дня у Верховній Раді зареєстровано альтернативний [законопроект №4495-1](#) щодо спрямування акцизного податку з реалізації палива моторного альтернативного, який передбачає перерозподіл 30% акцизного податку від загального фонду бюджетів сіл та селищ до спеціального фонду обласних бюджетів. Ще один [законопроект 4495-2](#) вважає доцільним зарахування до спецфонду 20% акцизу.

16 травня 2016 року у Комітеті ВРУ з питань паливно-енергетичного комплексу відбувся [круглий стіл](#) "Стан виконання Національного плану дій з відновлювальної енергетики на період до 2020 року: парламентський контроль". Під час заходу окреслені основні законодавчі пріоритети у сфері ВДЕ: стимулювання встановлення сонячних та вітрових електричних станцій на території приватних домогосподарств; віднесення теплових насосів

до обладнання, яке використовує відновлювані джерела енергії; розвиток сфери рідкого біопалива на транспорті; забезпечення використання потенціалу високоефективної когенерації; скасування вимоги щодо ведення державного реєстру виробників рідких біологічних видів палива та біогазів.

Дерегуляція господарської діяльності у сфері виробництва біологічних видів палива

6 травня Уряд повторно вніс до Верховної Ради законопроект "Про внесення змін до статті 8 Закону України "Про альтернативні види палива" ([реєстр. №4618](#)). Законопроектом пропонується виключити з Закону України "Про альтернативні види палива" положення щодо ведення державного реєстру виробників рідких біологічних видів палива та біогазів органом, уповноваженим Кабінетом Міністрів, та скасувати вимоги щодо внесення до цього реєстру суб'єктів господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері виробництва, зберігання та введення в обіг рідких біологічних видів палива та біогазів.

Зміни на ринку "зеленої" електроенергетики

25 травня на [засіданні](#) уряду прийнято рішення внести зміни до [Постанови №263](#) від 7.07.2015р. щодо встановлення механізмів купівлі-продажу електричної енергії з відновлювальних джерел, виробники якої знаходяться в зоні АТО, виключно на контрольовану територію. Ці зміни стосуватимуться єдиного підприємства, що виробляє електроенергію з альтернативних джерел, яке знаходиться на непідконтрольованій території і отримало кредит ЄБРР, на який поширюються гарантії, згідно із законодавством – ТОВ "Вітряний парк Новоазовський". Проте на даний момент відповідне рішення не оприлюднено ні на сайті КМУ, ні в базі ВРУ.

Тим часом, з 20 травня вступили в силу "зелені" тарифи на електричну енергію для приватних домогосподарств. [Постанова НКРЕКП №508](#) від 31.03.2016 набрала чинності з дня її офіційного опублікування. Постанова встановлює "зелені" тарифи на електричну енергію для приватних домогосподарств, які виробляють електроенергію з сонячної енергії (з встановлених на дахах будинків, будівель та споруд сонячних батарей), величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт.

26 травня НКРЕКП [надала відповідь](#) на звернення Біоенергетичної асоціації України щодо терміну дії договору купівлі-продажу електричної енергії між "Енергоринком" та виробниками електроенергії з ВДЕ. Згідно регулятора, такий договір діятиме до кінця терміну встановлення "зеленого" тарифу за законодавством, а саме – до 1 січня 2030 року.

Нові можливості для фінансування "зелених" проектів в Україні

17 травня Міжнародна фінансова корпорація (IFC) та "Укргазбанк" [підписали Угоду про співпрацю](#), яка має на меті спростити доступ компаній, які бажають запровадити відновлювані та енергозберігаючі технології, до фінансових ресурсів. Анонсований проект є частиною програми IFC зі стимулювання сталого фінансування в Україні, що реалізується в партнерстві з Федеральним міністерством фінансів Австрії та Міністерством економіки Нідерландів. Він допоможе збільшити обсяги кредитування для малого та середнього бізнесу в таких напрямках як ВДЕ, екологічний транспорт, енергозбереження, ефективне використання водних ресурсів і переробка відходів.

23 травня голова Держенергоефективності С.Савчук взяв участь в [інвестиційній сесії](#) "Україна – Китай: новий шовковий шлях", де презентував представникам китайської бізнес-спільноти стан розвитку відновлюваної енергетики в країні та можливості реалізації проектів у цій сфері. Під час сесії С.Савчук наголосив, що "зелений" тариф, який відтепер прив'язано до курсу євро до 2030 року, нівелює інфляційні ризики.

25 травня [відбулася зустріч](#) Держенергоефективності з представниками Нацкомфінпослуг та Ліги страхових організацій України щодо перспективи залучення страхових компаній до фінансування проектів ВДЕ. Під час заходу сторони обговорили розробку типового страхового продукту та створення платформи збору і обробки інформації про проекти з відновлюваної енергетики.

Україна стане членом IRENA

10 травня Президент України Петро Порошенко підписав [Указ № 200/2016](#) «Питання приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії (IRENA)», яким доручив подати заявку щодо членства країни в IRENA.

Набувши членства, Україна матиме доступ до всієї наявної в Агенства інформації щодо ВДЕ, результатів новітніх досліджень, передового досвіду, прогресивних механізмів фінансування розвитку відновлюваної енергетики. Це можливість отримати практичні поради експертів IRENA щодо покращення нормативно-правової бази у сфері відновлюваної енергетики.

В Держенергоефективності обговорили концептуальні засади розвитку індустрії моторного біопалива

24 травня Держенергоефективності провело нараду щодо [сприяння розвитку сфери виробництва](#) рідких видів біопалива. Під час заходу учасники заслухали фінальний звіт представника UNIDO/GEF щодо мінімального вмісту біокомпонентів в загальному об'ємі виробленого палива для кінцевого споживача, а також обговорили проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку сфери виробництва рідких біологічних видів палива", розроблений Агентством. За результатами було вирішено доопрацювати документ з урахуванням зауважень і пропозицій учасників наради.

У сфері навколишнього середовища:

Адаптація до законодавства ЄС у сфері охорони довкілля серед пріоритетів нового уряду

18 травня міністр екології О.Семерак [презентував пріоритети діяльності Уряду в природоохоронній сфері на 2016 рік](#). Він акцентував увагу на чотирьох основних пріоритетах діяльності в природоохоронній сфері: "Перше – гармонізація українського природоохоронного законодавства з нормами законодавства Європейського Союзу. Друге – боротьба з корупцією за забезпечення прозорості в діяльності Міністерства екології та природних ресурсів. Третє – впровадженням нової політики поводження з відходами та реформування системи державного природоохоронного нагляду. Четвертим напрямком роботи стане підвищення рівня екологічної безпеки в зоні відчуження".

Пріоритети були затверджені на засіданні Кабінету Міністрів України на засіданні 27 травня 2016 року як ["План пріоритетних кроків Уряду на 2016 рік"](#).

Про оцінку впливу на довкілля

19 травня у Верховній Раді відбувся "День Європи", метою якого було прийняття пакету законопроектів, спрямованих на виконання Україною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію з ЄС, серед них - законопроект 2009а-д "Про оцінку впливу на довкілля". Проте, законопроект і цього разу не набрав достатньої кількості голосів і [був знову спрямований на повторне перше читання](#).

Законодавчі зміни до містобудівної діяльності можуть негативно вплинути на запропоновану модель стратегічної екологічної оцінки

4 травня у Верховній Раді був зареєстрований [урядовий законопроект "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення містобудівної діяльності"](#) (№ 4585), який ставить під загрозу здійснення СЕО генеральних планів в Україні. Ним пропонується обмежити доступ громадськості до матеріалів генеральних планів, в той час як СЕО ґрунтується на низці принципів, серед яких участь громадськості, що передбачає її доступ до проекту документа державного планування (яким є генеральний план міста), а не його витягу. Тож ухвалення законопроекту № 4585 унеможливить СЕО генеральних планів в Україні.

У сфері енергоефективності:

Енергетичний сервіс

Комітет Верховної Ради з питань промислової політики та підприємництва підтримав законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації (щодо механізму закупівлі енергосервісу)". Законопроект [покликаний](#) врахувати зміни законодавства, зокрема, щодо введення в дію закону у сфері публічних закупівель, та розблокувати залучення приватних інвестицій в термомодернізацію бюджетних установ.

Тим часом, Держенергоефективності підписало з місцевими органами влади [меморандуми про партнерство щодо запровадження енергосервісу](#) для підвищення енергоефективності бюджетних будівель. Агентство зобов'язалося консультувати місцеві органи влади щодо складних питань енергосервісу. Також буде створений call-центр з питань ЕСКО та запроваджений моніторинг кількості підписаних відповідних договорів. В Агентстві говорять про потенціал скорочення газу в бюджетній сфері завдяки енергомодернізації - до 50%, що становить майже 800 млн. кубометрів заощадженого газу в рік та потенційний ринок енергосервісу обсягом близько 5 млрд. доларів.

Облік

Віце-прем'єр Г.Зубко заявив, що минулого року було обладнано теплोलічильниками 52%, в той час як цього року цей показник планують збільшити до [76%](#). Також він називав цифру в [85%](#) для цього показника.

Державні програми

Прем'єр-міністр В.Гройсман [назвав](#) енергоефективність разом зі збільшенням видобутку власного газу шляхом до забезпечення енергонезалежності. В контексті запровадження [єдиної ринкової ціни на газ](#) в уряді сподіваються на досягнення результатів за обома напрямками. Серед шляхів захисту громадян від високих цін на газ урядовці також [називають](#) заходи з енергоефективності. На цьому тлі в Держенергоефективності заявили, що за опалювальний сезон, що закінчився, спожито [на третину менше газу, ніж два роки тому](#).

В Держенергоефективності [повідомляють](#) про зростання суми коштів, виданих на "теплі" кредити. Станом на 17 травня загалом населенням та ОСББ [отримано](#) більше 100 тис. кредитів на суму майже 1,7 млрд. грн. За минулий рік держава компенсувала з бюджету 343 млн. грн., а в рамках програми вдалося залучити 1,2 млрд. грн. За оцінками Мінрегіону, пільгові кредити отримали [100 тисяч родин](#). В Держенергоефективності очікують, що [до вересня цього року](#) українці можуть взяти "теплих" кредитів на 2,5-3 млрд. грн.

За результатами опитування, проведеного Держенергоефективності разом з USAID та Міжнародною фінансовою корпорацією серед ОСББ, що впровадили заходи з енергоефективності у 2015 році за державною програмою, 95% взяли б участь ще раз і 98%

порадять участь у програмі іншим ОСББ. Віце-прем'єр Г.Зубко заявив про можливість [використання в майбутньому зекономлених коштів від субсидій на енергоефективні заходи](#).

Профільний фонд з енергоефективності

За словами Віце-прем'єра Г.Зубка, Фонд дозволить [монетизувати субсидії та перетворити їх на інвестиції в енергоефективність](#). В Мінрегіоні тим часом [заявили](#), що втрати у системах становлять 11,5 млрд. кубів газу при тому, що його споживання населенням в Україні – 18 млрд. кубометрів. Також була представлена функціональна модель Фонду.

Серед потенційних результатів роботи фонду [називають](#) скорочення в два рази використання газу, який витрачають на індивідуальне опалення та опалення багатоповерхових будинків. Також передбачається технічна підтримка заходів з енергоефективності з боку фонду. Таким чином планують зекономити понад 7 млрд. кубометрів газу за умови належного виконання всіх заходів з модернізації житлового сектору. Громадські організації та об'єднання провели [онлайн-обговорення](#) серед експертів ідеї фонду, яка була оптимістично сприйнята респондентами.

Інституційна структура

Кабінет Міністрів вніс до Верховної Ради [законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України \(щодо виключення Держенергоефективності з переліку контролюючих органів\)"](#). В пояснювальній записці до законопроекту автори обґрунтовують його важливість необхідністю приведення до відповідності низки законодавчих актів в частині контролю у сфері енергозбереження. Однією з пропозицій законопроекту є, зокрема, виключення з Кодексу України про адміністративні правопорушення статті про марнотратне витрачання паливно-енергетичних ресурсів.

Можливості для фінансування

В Мінрегіоні розраховують на підписання близько 50 договорів на суму 88 млн. доларів на здійснення енергоефективних заходів в рамках спільного проекту зі Світовим банком [«Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання»](#).

Віце-прем'єр оцінив український ринок для заходів з енергоефективності в 40 млрд. євро, а перспективу їх впровадження – у [8-10 років](#). Він зазначив, що [міжнародні фінансові інституції](#), зокрема Світовий банк, ЄІБ, ЄБРР тощо, готові надавати кошти на дуже лояльних умовах, зокрема на 22-30 років і під невеликий відсоток.

ЄБРР заявив про наміри [надавати технічну допомогу, зокрема ЕСКО-компаніям](#) під час реалізації проектів з підвищення спроможності, проведення енергоаудитів, підготовки тендерної документації тощо.

Інформування

В Києві відбувся [II Форум енергоефективного партнерства](#), організований за ініціативи Держенергоефективності, що об'єднав понад 600 учасників з різних регіонів України, в тому числі ключових зацікавлених осіб та партнерів. На форумі голова Держенергоефективності оголосив про намір [активізувати роботу в бюджетній сфері](#) – проведення заходів з енергоефективності в бюджетних установах.

Енергетична ефективність будівель

Віце-прем'єр Г.Зубко заявив про тісний [зв'язок між створенням Фонду енергоефективності та проведенням термомодернізації будівель](#). За його словами потрібно прийняти закон "Про енергетичну ефективність будівель", який визначатиме, яким чином буде проведений аудит та сертифікація того чи іншого житлового приміщення, яким чином буде визначений клас енергоефективності будівлі.

За словами віце-прем'єра, завдяки впровадженню заходів з енергоефективності у будівлях та тепломережах можна [зменшити використання газу](#) для потреб опалення майже на 11 млрд.

кубометрів. За інформацією голови Держенергоефективності С.Савчука, найбільш енергоємною в країні є сфера житлових будівель – 80% будинків потребують комплексної термомодернізації, що дозволить щорічно скорочувати близько 8 млрд. кубометрів газу, а бюджетних установ – 800 млн. кубометрів газу.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

17 травня Державне агентство резерву [завершило роботу](#) над планом імплементації Директиви 2009/119/ЄС про формування мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів. Найближчим часом відомство планує запросити в Україну представників агентств резервів європейських країн, експертів Енергетичного Співтовариства та учасників українського ринку, і розглянути найбільш оптимальні для України моделі реалізації накопичення та зберігання нафтопродуктів, щоб вже в 2017 році закласти першу партію палива.

27 травня представник Секретаріату Енергетичного Співтовариства А.Джасімі [заявив](#), що Україні для формування стабілізаційного запасу нафти і нафтопродуктів понад потрібно 1 млрд. дол., при цьому загальний обсяг стабілізаційного запасу до 2023 року повинен становити 2,002 млн. тонн еквівалента сирової нафти. При цьому обсяг сховищ, необхідний для розміщення таких запасів на території України, становить 2,63 млн. кубометрів. У той же час голова Держрезерву В.Мосійчук уточнив, що відомство може забезпечити зберігання близько 1 млн. тонн нафтопродуктів.

За повідомленнями, 30 травня Державне агентство резерву [запропонувало](#) частково профінансувати формування стабілізаційного запасу нафти і нафтопродуктів за рахунок додаткового податку в 40 коп. з кожного літра проданого палива. Остаточне рішення буде розглядатися робочою групою, яку повинні створити найближчим часом.

У сфері статистики:

11-12 травня в.о. голови Держстату І.Жук узяла участь у [третьій зустрічі Групи експертів зі статистики країн Східного партнерства](#). Обговорення стосувалися практичного застосування Кодексу норм європейської статистики та Фундаментальних принципів ООН у галузі офіційної статистики. Окрему увагу учасники зустрічі приділили Модельному закону про статистику і тому, які перешкоди існують у реалізації його положень з урахуванням чинного законодавства в Україні.

У сфері конкуренції:

АМКУ продовжує розвивати компетенції у сфері держпомоги та розслідувати зловживання на окремих енергетичних ринках

27 травня відбулася [Перша міжнародна конференція з питань державної допомоги в Україні](#), організована АМКУ спільно з Проектом "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС". Серед інших, у заході взяли участь представники Генерального Директорату з питань конкуренції Європейської Комісії, Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Впродовж чотирьох сесій сторони обговорили питання зобов'язань України щодо створення системи моніторингу і контролю державної допомоги суб'єктам господарювання, підходи до оцінки державної допомоги, прогрес у розробленні відповідного законодавства, створення Уповноваженого органу, а також потенційно проблематичних питань, які можуть виникнути

при запровадженні даної системи. Зокрема, представники АМКУ, Мінекономрозвитку, Міненерговугілля, Мінфіну розповіли про ситуацію, останні зміни та законодавчі ініціативи.

Також, у травні АМКУ [завершив розслідування](#) щодо наявності антиконкурентних узгоджених дій при встановленні роздрібних цін на пальне. Гравці ринку отримали попередні висновки, відповідне рішення Комітету може передбачати накладення штрафу у розмірі до 10% доходу (виручки) цих суб'єктів за попередній рік.

Як заявили представники відомства в ході тематичного круглого столу, однією з підстав для проведення поглибленого аналізу діяльності учасників ринку нафтопродуктів став феномен цінової асиметрії "ROCKETS and FEATHERS" (за умови зниження ціни на нафту - бензин дешевшає значно повільніше). Такі дії, [на думку АМКУ](#), обмежують конкуренцію між учасниками узгоджених дій та на ринку в цілому, а також призводять до ущемлення інтересів споживачів.

У сфері соціальної політики:

Підвищення тарифів напередодні опалювального сезону спонукає владу та населення все більше уваги приділяти енергозбереженню

Напередодні нового опалювального сезону, у зв'язку з підвищенням тарифів населення все активніше починає брати кредити на утеплення. У травні цього року громадяни [взяли 17 522 "теплих" кредитів на суму більше 290 млн грн](#). Це майже той самий обсяг коштів, який залучався протягом жовтня-листопада минулого року, у пік популярності програми. Наприкінці травня було здійснено чергове відшкодування учасникам державної програми з утеплення [на майже 85 млн грн](#).

За словами голови Держенергоефективності С.Савчука, саме індивідуальний житловий фонд, який сьогодні споживає найбільше газу (6,5 млн. будинків), [показав найбільшу динаміку скорочення газу в цьому році – 18%](#). Загалом же, завдяки спільним діям Уряду, Держенергоефективності, місцевої влади та споживачів, за 2014-2015 роки, [спостерігається стійка динаміка зменшення споживання газу](#) населенням, теплогенеруючими підприємствами та бюджетними організаціями. Віце-прем'єр-міністр України, міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г. Зубко зазначив, що всі категорії споживачів мають споживати ресурси по-європейськи.

Одним із шляхів доведення показників витрат теплової енергії до європейського рівня є масове встановлення газових і теплових лічильників. Торік кількість будинків, обладнаних тепловими лічильниками, в Україні було підвищено з 31% до 52%. [Цього року планується довести цей показник до 76%](#). Крім того, для споживання ресурсів на європейському рівні в країні [потрібно створити прозорий ринок житлово-комунальних послуг](#): "Законодавство має стимулювати кожного громадянина до активної участі в енергоефективності. Необхідно долучити до цього процесу усіх громадян, зокрема і тих, хто отримує субсидії", додав Г. Зубко.

Одним із кроків на цьому шляху має стати нова система субсидування, яка дозволить тим, хто потребує допомоги від держави, [отримувати її](#), однак стимулюватиме людей до раціонального споживання енергоресурсів. За словами Г. Зубка, діюча система субсидій, забезпечивши людину компенсацією плати за комунальні послуги, [не мотивує заощаджувати](#). Якщо заощаджені споживачем кошти будуть монетизовані, то в людей з'явиться й мотивація використовувати їх на енергоефективні заходи. У Мінрегіоні підкреслили, що нова система субсидування, заснована на принципі особистих рахунків, [може запрацювати вже наприкінці наступного опалювального сезону](#). Загалом же, енергоефективність [залишається одним із чотирьох пріоритетів роботи Мінрегіону](#) на 2016 рік.

У травні також відбулось засідання Робочої групи з обговорення депутатського законопроекту ["Про внесення змін до статті 13 Закону України "Про особливості здійснення](#)

[права власності у багатоквартирному будинку" \(реєстр. № 4680\)](#). Відповідно до закону, після 1 липня 2016 року має відбутися перехід від послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій до послуг з управління багатоквартирними будинками. Водночас, організація та проведення конкурсу з надання цієї послуги, визначення переможця за результатами конкурсу (тобто, визначення управителя), процес приймання-передачі житлових будинків в управління від попереднього надавача послуг може тривати до 6 місяців. Щоб забезпечити безперервність належного обслуговування багатоквартирних будинків, до моменту визначення управителя у таких будинках, [планується чітко визначити](#), що до моменту обрання нового управителя, обслуговуватиме будинок попередній виконавець послуг.

Загалом же, за словами Г.Зубка, прийнятий парламентом Закон "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" [демонополізує механізми створення ОСББ](#) і визначає найкоротший шлях до відповідального власника житлових будинків. У Мінрегіоні вважають, що цей документ є запобіжником від монополізму та адміністративного тиску на власника житла.

Учасники ринку зацікавлені в модернізації та реалізації проектів у сфері ЖКГ

Зокрема, наразі Україна спільно з Європейським інвестиційним банком реалізує два проекти: Надзвичайну кредитну програму для відновлення України (загальний бюджет 200 млн. євро) та Програму розвитку муніципальної інфраструктури України (бюджет складає 400 млн. євро). В рамках останньої будуть реалізовані проекти у п'яти сферах ЖКГ, зокрема в сферах зовнішнього освітлення та поводження з твердими побутовими відходами. За словами заступника міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ з питань європейської інтеграції Р.Чуприненка, наразі [Мінрегіон отримав від потенційних учасників заявки на фінансування проектів на загальну суму понад 2 млрд євро](#). Це в п'ять разів перевищує загальний розмір кредиту, який надає ЄІБ.